

Klarspråk

- Vad är klarspråk?
- Vem är klarspråk till för?
- Klarspråk i praktiken
 - Lär känna läsaren
 - Vägled läsaren
 - Sortera innehållet
 - Vårda relationen till läsaren
- Språkpolitik och aktivism

Vad är klarspråk?

Med klarspråk menas ett vårdat, enkelt och begripligt språk som är anpassat till mottagaren.

En text som utgår från läsaren

- ❑ går snabbt att överblicka och förstå vad den handlar om
- ❑ säger det viktigaste först
- ❑ innehåller bara information som är viktig för läsaren
- ❑ är enkel att förstå.

Övning

- Vad handlade texten om?
- Var den enkel att förstå?
 - Varför? Varför inte?
- Var den lätt att överblicka?
 - Varför? Varför inte?

Vem är klarspråk till för?

Jag har läst en text flera gånger utan att förstå vad som står.

Vad innebär att ha en nedsatt funktion?

	Motoriskt	Kognitivt
Permament	Saknar en arm	Adhd
Periodvis	Armbrott	Utmattning
Punktvis	Bär på ett barn	Sitter i ett kontorslandskap

Klarspråk i praktiken

Klarspråk i praktiken

- Lär känna läsaren
- Vägled läsaren
- Sortera innehållet
- Vårda relationen till läsaren

Klarspråk i praktiken

– *Lär känna läsaren*

Vem är läsaren?

- Hur gammal är läsaren?
- Vad gör läsaren – arbetar, studerar, är pensionär?
- Vilka kunskaper har läsaren i svenska?
- Vad vet läsaren om folkhögskolan?
- Hur lång tid har läsaren på sig att läsa texten?
- Kommer läsaren att läsa noggrant eller skumma igenom texten?
- Vad vill läsaren veta?
- Har läsarna liknande bakgrund och kunskaper eller finns det stora skillnader?

Jobba med texten

Markera den information som du vill behålla.

Klarspråk i praktiken – *Vägled läsaren*

Dela upp texten i logiska stycken

- Låt innehållet styra
- En tanke – ett stycke

Använd punktlister

Bra att veta inför resan till Idre:

- Bussen går klockan 7 från parkeringen.
- Vi stannar för lunch vid 12-tiden.
- Du måste ta med dig egna sängkläder.
- Du får ta med dig max två par skidor.

Kom ihåg att packa med det här:

- sängkläder som passar en enkelsäng
- handduk och badlakan
- varma strumpor
- hållare till liftkortet.

Första dagen kan du välja mellan att

- åka slalom eller snowboard
- rida islandshäst
- köra hundspann över fjället
- besöka fjällkyrkan vid Västbacken.

Använd sambandsord

dessutom

också

därefter

alltså

däremot

därför

eftersom

dels...dels

Använd sambandsord

Björkarna släppte mycket pollen. Pollenallergi är jobbigt. Apoteket säljer receptfria allergitabletter.

Björkarna släppte mycket pollen **och** pollenallergi är jobbigt, **men** apoteket säljer receptfria allergitabletter.

Snåla med förkortningarna

Sveriges folkhögskolors kansli består av 15 medarbetare från **FSO**, **OFI**, **RIO** och projektet **MSVA**. **FBR** sitter lite längre bort på samma gata och jobbar med bla ett **ESF**-projekt.

Låt rubrikerna vägleda

- Internat
 - Leva och bo på internat
 - Så ansöker du om att bo på internatet

Vad vill du ändra för att vägleda läsaren genom texten? Utgå från det vi har pratat om:

- styckesindelning
- punktlistor
- sambandsord
- förkortningar
- rubriker.

Klarspråk i praktiken – *Sortera innehållet*

Håll meningarna korta och enkla

Hos oss betalar du, oavsett om håret är långt eller kort, 300 kronor för klippning och 700 kronor för färgning.

Hos oss betalar du 300 kronor för en klippning och 700 kronor för en färgning. Det gäller oavsett om du har långt eller kort hår.

Skriv det viktigaste först

Det är oftast enkelt att börja med bakgrunden om man inte vet vad man ska skriva. Men den ska *aldrig* ligga först!

- Skolelevers sociala bakgrund har stor betydelse för deras studieresultat, visar studier från flera olika universitet.
- Enligt flera studier som genomförs vid olika universitet har skolelevers sociala bakgrund stor betydelse för deras studieresultat.

Jobba med texten

- I vilken ordning ska informationen komma?
- Markera meningar som tar upp information i en svår ordning.

Klarspråk i praktiken

– *Vårda relationen till läsaren*

Vilken relation vill vi ha?

- Vilka känslor vill vi att våra läsare ska ha efter att de har läst våra texter?
- Har du erfarenhet av hur en deltagare har påverkats av en text?

Hur uppfattar du texterna?

- Hur känner du efter att du har läst respektive text? Vad kan det bero på?
- Vilken av texterna tror du har bäst effekt? Varför?
- Vilken bild får du av avsändaren?

Använd nutida ord

Skriv inte	Skriv hellre
Skall	Ska
Ej	Inte
Återfinns	Finns
Inkommit	Kommit in
Erhåller	Får

Allmän kurs

Folkhögskolemässig

Särskild kurs

Deltagare

Behörighet

Jobba med texten

Markera de ord som behöver förenklas, förtyngras eller förklaras.

Tala om vem som gör vad

- "Önskemål framställdes om ett nytt cykelutlåningssystem."
- "Deltagarna ville ha ett nytt system för att låna cyklar."

- "Hon blev påkörd."
- "Han körde på henne."

Jobba med texten

Kan du hitta meningar med så kallade dolda aktörer – som inte säger vem som gör vad?

Skriv om texten

Skriv en ny text om studiestöd för folkhögskolestuderande.

Språkpolitik och aktivism

Sätt dig in i en språkfråga

- Vilken problematik diskuteras?
- Vilka argument finns för och vilka finns emot?
- Hur tycker ni att vi ska göra?

Skriv inkluderande

- Undvik folkhögskolejargong som riskerar att stänga ute personer som inte är lika insatta som vi själva.
- Använd direkt tilltal, snarare än att omtala läsaren i tredje person.
- Uttryck dig neutralt.

Kort och gott: Skriv klarspråk!

Avrundning

En text som utgår från läsaren

- ✓ går snabbt att överblicka och förstå vad den handlar om
- ✓ säger det viktigaste först
- ✓ innehåller bara information som är viktig för läsaren
- ✓ är enkel att förstå.

Vad tar du med dig från det här seminariet?
Hur kan din skola jobba med klarspråk?

Lästips

- *Svenska skrivregler*, skriven av Språkrådet
- Språkrådets [frågelåda](#)
- [Svenska.se](#), en sammanslagning av Svenska akademiens ordlista, Svensk ordbok och Svenska akademiens (historiska) ordbok
- Språkkonsulterna: [Så skriver du korrekta punktlistor](#)
- [Myndigheternas skrivregler](#) – för dig som jobbar i offentlig verksamhet
- Regeringskansliets [Svarta listan](#)

Frågor?

Kontaktuppgifter

Emma Karke

08-17 03 99

emma.karke@sverigesfolkhogskolor.se

 SVERIGES FOLKHÖGSKOLOR
Rörelse- och regionägda folkhögskolor i samverkan